

AUGUST 2023

Uddannelsesbeskrivelse af mastertilbud i religion, ret og samfund ved det Teologiske Fakultet på Københavns Universitet

Formål

I dag er religions rolle i det danske samfund ikke blot et hyppigt emne i medier og politik, men også et svært og vigtigt perspektiv, som mange fagpersoner må forholde sig til i deres professionelle hverdag og virke. Mere end nogensinde før kommer vi alle sammen til at skulle forholde os til hensyn, blasfemi, diskrimination, overgreb og krænkelse i forskellige religiøse sammenhænge – afskaffede bededage, koranaftændinger og bøn i offentlige institutioner er blot et par blandt mange eksempler på den aktuelle udvikling.

Derfor har dette mastertilbud i religion, ret og samfund til formål at give færdigheder og kompetencer til at forholde sig fagprofessionelt og tværfagligt i det komplekse felt mellem religion, ret og samfund med afsæt i både forskningsbaseret viden og praksiserfaring. Overordnet set skal et mastertilbud i religion, ret og samfund give den studerende viden om, færdigheder i analyse af og kompetencer til at løse de mange aktuelle problemstillinger, der indgår i samspillet mellem religion, ret og samfundsinstitutioner.

Baggrund

Udgangspunktet for mastertilbuddet er, at sociale og religiøse forandringer har skabt mange nye sociale, politiske og juridiske udfordringer relateret til religion på tværs af alle samfundssektorer. Det har i det seneste årti ført til en betydelig vækst i love og regler, som adresserer religiøse samfundsproblemstillinger, og mange skal i deres hverdag forholde sig til et anderledes forhold mellem stat, folkekirke og et stigende antal anerkendte

trossamfund uden for folkekirken. Forandringerne kommer til udtryk i hverdag og praksis i skoler og uddannelser, i sundhedsvæsen, politi og fængsel, samt i offentlighed, medier og politik. Dermed er ny religiøs ret, etik og praksis i samfundet en stor og voksende udfordring, som fagprofessionelle og sektorspecialister i stigende grad skal forholde sig til.

Faglig profil

Dette forslag til et mastertilbud i religion, ret og samfund tager afsæt i konkrete og aktuelle problemstillinger i forhold til fagpersoners dagligdagsmøde med religiøs praksis, religions-, ånds- og ytringsfrihed, æresrelaterede konflikter, samfundsintegration af religiøse synspunkter, og i det hele taget det komplekse samspil mellem religion, ret og samfundsinstitutioner i Danmark. Målet er at give fokuseret og dybtgående viden om offentlig-, social- og familieretlige emner, som vedrører folkekirke, trossamfund, og enkeltpersoners religiøse praksis. Dette underbygges af religions- og socialfaglig viden om forholdene i Danmark og udlandet.

I forlængelse af de forskellige faglige baggrunde og erfaringer, gør mastertilbuddet den studerende i stand til at forholde sig selvstændigt og kritisk til såvel religiøse udsagn om ret som retlige udsagn om religion i en samfundsmæssig kontekst.

Med udgangspunkt i tværfaglige, videnskabelige metoder får den studerende færdigheder og kompetencer til at analysere, vurdere, diskutere og problemløse når religiøse verdensbilleder og dansk ret forholder sig til hinanden og påvirker hinanden i konkrete problemstillinger i det danske samfund, både på hverdags-, institutions- og samfundsniveau.

Endeligt giver mastertilbuddet kompetencer til at udvikle, gennemføre, og evaluere projekter, arbejdsprocesser og samarbejder, hvor det komplekse samspil mellem religion og ret indgår i det faglige og professionelle virke, især på tværs af samfundssektorer og –niveauer.

Målgruppe

Mastertilbuddet i religion, ret og samfund henvender sig bredt til tre faggrupper, der i hverdagens praksis spiller sammen i løsningen af de mange problemstillinger, som knytter sig til feltet. Det kan være, men er ikke begrænset til:

1. ledere, forkyndere og administratorer inden for folkekirke og de forskellige trossamfund og –organisationer i Danmark.
2. fagspecialister, konsulenter og jurister i kommuner, politi, kriminalforsorg og civilsamfund, heriblandt også mange af de

specialforeninger, fagudvalg og netværk under fagforeninger og interesseorganisationer.

SIDE 3 AF 4

3. undervisere og formidlere i bred forstand, f.eks. grundskole- og gymnasielærere, høj- og friskolelærere samt journalister.

Mastertilbuddets erhvervssigte er tæt knyttet til målgrupperne og de konkrete erfaringer og problemstillinger, som de studerende efter endt uddannelse skal tilbage til. Dermed er det pædagogiske udgangspunktet den enkelte studerendes faglighed, som skal bringes i spil og skærpes i forhold til arbejdspladsernes konkrete problemstillinger. Det er målet, at den færdige masterstuderende skal kunne arbejde professionelt med religion i kontekst på et videnskabeligt grundlag. Dermed bliver den færdige masterstuderende i stand til at forholde sig kritisk til religionsretlige problemstillinger på arbejdspladsen og i samspil med kolleger, ledelse og borgere.

Mastertilbuddets opbygning

Mastertilbuddet er et individuelt tilrettelagt forløb, der tager udgangspunkt i den enkelte studerendes uddannelsesbaggrund og erfaring. Samlet som 60 ECTS-point over flere år, består mastertilbuddet af tre sæt grundlæggende kursusmoduler og en afsluttende masteropgave. Masterforløbet kan gennemføres med kompaktkurser, weekendinternater, gruppearbejde og individuel vejledning. Masterforløbet gennemføres på deltid, dvs. i løbet af to år, men med mulighed for forlængelse op til i alt 3½ år.

Masterforløbet består i udgangspunktet af:

Kursusmodul 1, "Forskning, teori og metode" (15 ECTS), som gennemføres i to del-elementer, "Religion og ret mellem teori og praksis" og "Religion og ret i Danmark og Verden".

Modulet giver en grundindføring og genintroduktion i religiøse, teologiske og juridiske kernebegreber samt de aktuelle hjælpediscipliner. Der er især fokus på det tværfaglige vidensgrundlag og den faglige virkelighed, som de studerende kender og selvstændigt beskæftiger sig med.

Derudover ser modulet på Danmark og danske forhold i en international kontekst og undersøger de ligheder og forskelle, der er hos de lande, vi sammenligner os med. Hvordan er Danmark særegen, og hvordan har andre lande løst de problemer, vi står overfor i Danmark?

Kurset tager udgangspunkt i de problemer, udfordringer og erfaringer som kursisterne har med ind i undervisningen, f.eks. i kontakt til borgere med religiøs minoritetsbaggrund, der oplever diskrimination af religiøs

praksis eller beklædning på arbejdspladser. Vi bruger det til at arbejde tværfagligt og erfaringsbaseret videre med problemerne, hvor de forskellige baggrunde hos de studerende er en stor styrke.

Kursusmodul 2, “Kirke- og religionsret” (15 ECTS), i to del-elementer: “Folkekirke og trossamfund” og “Regulering af religiøs ret og praksis”.

Modulet gennemgår hvordan folkekirken og de danske trossamfund er reguleret fra både statens og religiøs side samt problemerne indenfor disse reguleringer. De studerende skal undersøge hvordan religiøse praksisser er reguleret af dansk ret, samt empirisk og teoretisk hvordan ret og religion påvirker hinanden, med særligt blik for hvordan minoriteters religiøse ret møder dansk lovgivning. Vi arbejder med øvelser, der tager udgangspunkt i de studerendes baggrund og erfaring, og vi undersøger en række af de hyppigt tilbagevendende konflikt-cases, hvor religion er en faktor, som f.eks. religions- og ytringsfrihed, æresrelaterede sager, dekorum- og læresager. Dette med et blik for konkurrerende retsopfattelser og ligebehandlingshensyn mellem folkekirke og minoritetsreligion.

Kursusmodul 3, “Religiøs ret og praksis i samfundet” (15 ECTS), gennemføres i to del-elementer, “Religiøs ret, etik og praksis i Danmark” og “Religion og samfund”.

Modulet giver en indføring i religiøs ret, etik og praksis i Danmark på individuelt, socialt og institutionelt niveau. Det vil sige fra personlige forestillinger om religion til sociale fællesskabers retsopfattelser til parallelle retsinstitutioner, som er aktive i Danmark. I undervisningen vil de studerende arbejde tværfagligt med cases fra alle sektorer i samfundet, møde gæsteforelæsere, som på forskellige måder er involveret i religiøse retspraksisser i Danmark og blive præsenteret for socialfaglige redskaber til at håndtere udfordringer relateret til religiøse retspraksisser. Derudover diskuteres det professionelle hverdagsmøde med religion, og vi arbejder løsningsorienteret med den rolle i samfundet, der er eller kan være til religion. Undervisningen er aktualiseret og kontekstualiseret af de mange cases, der løbende opstår, og som de studerende skal forholde sig til i deres faglige hverdag.

På arbejdsgruppens og fakultets vegne,

Carsten Selch Jensen, dekan

Niels Valdemar Vinding, lektor

Lone Thurøe Lykke-Jensen, videnskabelig assistent